

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

תוכן עניינים

- א. מי שנדר שתי נזירות ומנה ראשונה והפריש עליה קרבן ואח"כ נשאל על הראשונה עלתה לו שניה בראשונה ... כיפר ... גלה ... 2.....
- ב. אפילו אכלה כולה נשאל עליה אי בשוגג מחוסר קרבן אי במזיד מחוסר מלקות... 2.....
- ג. כפתוהו על העמוד ורץ מב"ד פטור..... 2.....
- ד. ולא היא התם רץ הכא לא רץ..... 3.....
- ה. שבועה שלא אוכל כבר זו אם אוכל זו ואכל את הראשונה בשוגג והשניה במזיד פטור ראשונה במזיד ושניה בשוגג חייב..... 3.....
- ו. שתיהן בשוגג פטור..... 5.....
- ז. שתיהן במזיד אכליה לתנאיה והדר אכליה לאיסוריה מיחייב אכליה לאיסוריה והדר אכליה לתנאיה ... למ"ד התראת ספק שמה התראה חייב..... 6.....
- ח. התראת ספק שמה התראה..... 6.....
- ט. תלאן זו בזו לא אוכל זו אם אוכל זו לא אוכל זו אם אוכל זו ואכל זו בזדון עצמה ובשגגת חבירתה וזו בזדון עצמה ובשגגת חבירתה פטור זו בשגגת עצמה ובזדון חבירתה וזו בשגגת עצמה ובזדון חבירתה חייב שתיהן בשוגג פטור שתיהן במזיד אשניה מיחייב אראשונה פלוגתא..... 7.....
- י. ארבעה נדרים התירו חכמים נדרי זרוזין נדרי הבאי נדרי שגגות נדרי אונסין..... 8.....
- יא. נדרי שגגות כיצד קונם אם אכלתי ואם שתיתי ונזכר שאכל ושתה שאיני אוכל שאיני שותה שכח ואכל ושתה מותר..... 9.....
- יב. כשם שנדרי שגגות מותרין כך שבועות שגגות..... 11.....
- יג. שבועה שלא אכלתי שבועה שלא אכלתי מהו ... הרי יצאה שבועה לשקר..... 12.....
- יד. שבועה שלא אוכל תשע ועשר מהו ... אי תשע לא אכיל עשר לא אכיל שבועה שלא אוכל עשר ותשע ... עשר הוא דלא אכיל הא תשע מיהא אכיל..... 12.....
- טו. שבועה שלא אוכל תאנים וענבים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאנים..... 13.....

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

דף כח.

א. מי שנדר שתי נזירות ומנה ראשונה והפריש עליה קרבן ואח"כ נשאל על הראשונה עלתה לו שניה בראשונה ... כיפר ... גלח

כבר התבאר במסכת נדרים דף יז. שמי שנזר¹ שתי נזירות, בין שנדר שתיהן בבת אחת² בין שנדר זו אחר זו, כגון שאמר הריני נזיר יום הריני נזיר יום, ומנה את הראשונה והפריש קרבן, ואחר כך נשאל על הראשונה והתיר נדרו, עלו לו ימי נזירות ראשונה בשניה ומביא זה הקרבן ונפטרו, ואפילו הביא כפרתו ואפילו גלח שערו ואחר כך נשאל עליה עלתה לו ראשונה בשניה, שהרי אין השניה חלה אלא לאחר הראשונה והראשונה כיון שהתירה כאילו אינה מעיקרה³.

ב. אפילו אנלה כולה נשאל עליה אי בשוגג מחוסר קרבן אי במזיד מחוסר מלקות

מי שנשבע⁴ שבועת ביטוי להבא ושיקר בשבועתו, כגון שנשבע שלא יאכל פת זו ואכלה, ואחר שאכלה קודם שיביא קרבנו – אם היה שוגג, או קודם שילקה אם היה מזיד, ניהם ונשאל לחכם והתירה לו, הרי זה פטור מן הקרבן או מן המלקות.

ג. כפתוהו על העמוד ורץ מב"ד פטור

¹ רמב"ם הלכות נזירות פרק ג הלכה י

² ובתוספות שבועות (דף כ"ז ע"ב) ד"ה הכי השתא, הקשה ריב"ם כשקיבל עליו שתי נזירות בבת אחת, ונשאל על אחת מהם, נאמר נדר שהותר מקצתו כו', ונראה דיש לחלק, כיון דסליק למנין שתי נזירות כקביל כ"א בפ"ע דמי

³ שהחכם עוקר את הנדר או את השבועה מעיקרה ומשוי ליה נדר בטעות כאילו לא נדר ואפי' כפתוהו על העמוד ללקות על שעבר על נדרו או שבועתו הרי זה נשאל לחכם ופטור. רדב"ז שם

⁴ רמב"ם הלכות שבועות פרק ו הלכה יח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

כבר התבאר במסכת מכות דף כג. שמי שהתחייב מלקות וכפתוהו על⁵ העמוד ללקות, וברת את המיתרים וברח פטור מפני שזה קלון גדול, וקרינן ביה ונקלה ונקלה אַחִידָּ לְעֵינֶיךָ ונפטר, ואין מחזירין אותו.

ד. ולא היא התם רץ הכא לא רץ

מה שהתבאר שמי⁶ שנשבע שבועת ביטוי להבא ושיקר בשבועתו, ונשאל לחכם והתירה לו הרי זה פטור מן הקרבן או מן המלקות, הוא אפילו כפתוהו ללקות ונשאל והתירו לו קודם שיתחילו להלקותו, שגם אז הרי זה פטור, כיון שעדיין לא לקה הוי שיור ויכול לשאול על שבועתו⁷.

ה. שבועה שלא אוכל ככר זו אם אוכל זו ואכל את הראשונה בשוגג והשניה במזיד פטור ראשונה במזיד ושניה בשוגג חייב

כבר התבאר במסכת נדרים דף כד: שדין השבועה⁸ כדין הנדר לכל דבר. ובשבועת זירוזין והבאי ואונסים ושגגות, שנתבאר שם דף כ: שאינם נדר ואינם צריכים התרה יש מחלוקת בין הראשונים⁹, יש אומרים¹⁰ הואיל ושבועות חמירי דכתיב בהו (שמות כ פסוק ז) כִּי לֹא יִנְקָה ה' אֶת אֲשֶׁר יִשָּׂא אֶת שְׁמוֹ לְשׂוּא, אפילו אלו הדי' חייבים, ויש אומרים שגם באלו שוין שבועות לנדרים ומותרים¹¹, שהואיל והוקשו והוקשו לכל דבר.

⁵ רמב"ם סנהדרין פרק יז הלכה ו

⁶ רמב"ם שבועות פרק ו הלכה יח

⁷ ש"מ תרתי דהכא אם רץ ליכא שיורא והוי כאילו לקה ואינו צריך עוד שאלה וש"מ שאם התחילו להלקותו שוב אין נשאל על שבועתו ומלקין אותו מלקות שלימה. וכן נראה מלשון הרב והתירו לו קודם שיתחילו להלקותו והרי זה פטור משמע שאם התחילו כבר אין מתירין לו. ומיהו משמע שאם חייב שתי מלקיות על שתי שבועות ולקה ראשונה נשאל על השנייה וזה פשוט. רדב"ז שם

⁸ שו"ע שם רל"א א

⁹ ותלוי בהילופי גירסאות בסוגייתינו. דיש גורסים תנא כשם שנדרי הבאי מותרים כך שבועות וכו' ויש גורסים תנא נדרי הבאי מותרים שבועות הבאי אסורים עיין בר"ן שהביא שני הגירסות

¹⁰ ערוך השולחן יורה דעה סימן רל"ט סעיף ה דעת התוס' בשבועות (כ"ט ע"א)

¹¹ ומדברי הרמב"ם [פ"ג שבועות ה"ה] משמע דשבועות זירוזין גם כן אסורות, ובשאר אמר אף על פי שהם פטורות מקרבן איסורא מיהו איכא. ובס"י רל"ב כתבו המחבר והרב בסתם שלא כדברי הרמב"ם. ש"ך שם ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

ונקטינן ששבועות שנגנות מותרות ואדרבא לומדים נדרים משבועות¹² דכתיב גבי שבועה (ויקרא ה פסוק ד) לְכַל אֲשֶׁר יִבְטֵא הָאָדָם בְּשִׁבְעָה, ודרשינן שצריך שיהא האדם אדם בשעה שתחול השבועה, כלומר שיהא זכור את השבועה אז הוא חייב על שבועת ביטוי, ולא שיהא כבהמה בשעה שחלה השבועה, כלומר ששכח ולא נזכר בשעה שחלה השבועה אז אינו חייב משום שבועת ביטוי, וכן גבי נדר.

לפיכך אם נשבע שלא אוכל כבר זה אם אמר פלוני דבר זה, ונמצא שאמרו והוא היה סבור בודאי שלא אמרו, מותר בכבר. אך אם היה מסתפק בעת שבועותו אם אמר הרי זו שבועה גמורה¹³.

וכן אם תלה כבר באחר, שאמר שבועה שלא אוכל כבר לבן זה אם אוכל כבר שחור זה, באיזה מהם שיאכל תחלה מתחלת שבועתו¹⁴.

לפיכך אם שכח ואכל את השחור של התנאי תחלה, לא חלה איסור השבועה על השני על הלבן ומותר לאוכלו, שאימתי תחול השבועה על האיסור בעת שיאכל את התנאי את השחור, והא בשעה שאכלו שונג היה, ואין השבועה חלה מתוך שונג שהאדם בשבועה אנו צריכים.

ולפיכך מותר לו לאכול את השחור של התנאי תחלה, ואף על גב שתחול השבועה מדעתו על הלבן, לא חיישינן שמא ישכח ויאכל את הלבן האיסור אחר כך, דמזדהיר איניש באיסוריה,

¹² לבוש רלב שם

¹³ ש"ך שם לג

¹⁴ בזה יש חילוק בין המפרשים לרש"י חלה השבועה בשעת מעשה הראשון בין אם אוכל האיסור תחילה או התנאי תחילה ומש"ה בעינן שיהא זכור לשבועתו בשעת מעשה הראשון ולר"י הכל תלוי בשעת אכילת התנאי אף אם אוכלו באחרונה ואין נפקותא במחלוקתן אלא לענין קרבן אם אכל האיסור תחלה בשונג ותנאי באחרונה במזיד לרש"י פטור ולר"י חייב אבל לענין איסורים הכל מודים שיכול לאכול התנאי תחילה ולא חיישינן שמא ישכח ויאכל האיסור אחר"כ אבל האיסור אסור לאכול שמא ישכח ויאכל התנאי ואם אכל התנאי תחלה בשונג שמותר בשניהם ואם אכלו במזיד חייב על השנייה. טור רלב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת שבועות

אך אם אכל את הלבן בשוגג¹⁵, ואחר כך אכל את השחור בידיעה שתחול שבועתו על ידי כך, הרי זה חייב. וכן אם אכל את הלבן בידיעה שתחול השבועה אם יאכל השחור ואחר כך שכח ואכל את השחור חייב.

ולפיכך אסור לאכול את הלבן תחילה, כיון שאז מתחילה השבועה, וחיישינן שמא ישכח ויאכל אחר כך את השחור של התנאי בשוגג ויהיה אוכל איסור למפרע¹⁶, שבתנאי כיון שאין שום איסור חל על גופו של כבר באכילתו אלא כשיאכלנו יחול איסור על הכבר האחר למפרע, וכיון דלא עביד איסור בשעת אכילה זה לא מזדהיר ביה איניש כל כך, ואפילו אם אכל את האיסור בתחלה בשוגג אסור לאכול אחר כך את התנאי¹⁷.

אולם¹⁸ שבועה ששגג וחשב שמותר לעבור על שבועתו הרי היא שבועה גמורה וכשעבר בשוגג חייב קרבן בזמן הבית. ששבועת שוא היא, כגון שנשבע שלא ילבש תפילין ולא ידע שהתפילין מצוה. שזהו שגגת שבועת בטוי שחייבין עליה קרבן עולה ויורד לשעבר, וכגון שנשבע שלא אכל והוא יודע שאכל, וששבועת שקר זו שנשבע אסורה אבל לא ידע שחייבין עליה קרבן, זו היא השגגה שחייבין עליה קרבן עולה ויורד בשבועת בטוי לשעבר.

וכיצד היא השגגה שחייבין עליה קרבן להבא, כגון שנשבע שלא יאכל פת חטים ושגג ודמה שנשבע שיאכל פת חטים ואכלה שזה נעלמה ממנו השבועה היאך היתה והרי הוא זוכר את החפץ שנשבע עליו, זו היא שגגת שבועת ביטוי להבא שחייבין עליה קרבן.

ו. שתיהן בשוגג פטור

אכל את הלבן בשגגה כגון שלא זכר את התנאי, ואת השחור בשגגה, בין אם אכל הלבן תחילה ובין אם אכל השחור תחילה הרי זה פטור, אולם כבר התבאר שאין לאכול הלבן תחילה.

דף כח:

¹⁵ וכל שכן אם אכלו במזיד

¹⁶ דאף על גב שתהיה אכילתו זו בשוגג, אין זה שבועה בשוגג שהשבועה התחילה בעת אכילת כבר הראשון שהיתה מדעתו והיה כאן האדם בשבועה.

¹⁷ ונראה לי טעמא דאף על גב דבהתחלת חלות השבועה לא היה כאן האדם בשבועה, מכל מקום כיון דלא מזדהיר איניש בתנאי חיישינן שמא גם כשיאכל את האיסור תחלה במזיד לא יזדהר לאיסורא ויאכל את התנאי אח"כ..

¹⁸ רמב"ם הלכות שבועות פרק ג הלכה ו - ה ועיין ערוך השולחן רל"ו - יב האריך בביאור זה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

ז. שתיהן במזיד אנליה לתנאיה והדר אנליה לאיסוריה מיחייב אנליה לאיסוריה והדר אנליה לתנאיה ... למ"ד התראת ספק שמה התראה חייב

שתיהן במזיד¹⁹ בין שאכל השחור או הלבן בתחלה או באחרונה חייב.

ח. התראת ספק שמה התראה

כבר התבאר במסכת מכות דף טו: שכל לאו²⁰ שניתק לעשה כגון לא תקח האם על הבנים לא תכלה פאת שדך אין לוקין עליו אלא אם לא קיים עשה שבהן. עבר על לאו²¹ שניתק לעשה והתרו בו ואמרו לו אל תעשה דבר זה²² שאם תעשנו ולא תקיים עשה שבו תלקה, ועבר ולא קיים העשה²³ הרי זה

¹⁹ רמב"ם הלכות שבועות פרק ד הלכה יז ובאחד מהם מזיד כבר התבאר מחלוקת רש"י והר"י מובא במור מה אכל תחילה

²⁰ רמב"ם הלכות סנהדרין פרק יח הלכה ב

²¹ רמב"ם שם פרק מז הלכה ד

²² והתראה בשעה שעובר על הלאו בעיניו ולא בשעה שמבטל העשה אף על גב דהלאו תלוי בקיום העשה או בביטולו ואם לא התרו בו בשעת העברת הלאו אף על גב דאתרו ביה בשעת ביטול העשה אינו לוקה. רדב"ז פרק יח שם

²³ עיין בכסף משנה כאן שפירש דעת רבינו לפי גירסת הר"ף שם ולענין התראת ספק אמרינן בפרק הלוקין דפלוגתא דר"י ור"ל היא ור"י סבר שמה התראה וידוע דהלכתא כוותיה לגבי ר"ל וכן פסק רבינו פה ובפ"ה מהל' שבועות כתב שאין לוקין על התראת ספק א"כ היה לאו שלו מפורש בתורה ואיני יודע מנין לו חלוק זה. ובלח"מ שם פרק יח האריך לבאר ובהלכות שבועות פרק ד הלכה יז כתב דכונת רבינו ז"ל לפסוק כר' יוחנן דהתראת ספק שמה התראה ומ"ש לקמן בריש פ' חמישי ה"פ כל מי שנשבע על אחרים שיעשו כך וכך וכו' ה"ז הלאו הוא מוטל בין שוא לשקר דדמי לכל חד מינייהו בחד אנפא ולא דמי לשום חד מינייהו לגמרי דלא דמי לשוא משום דשוא בדבר דלא אפשר להיות כמו האיש שהוא אישה או על עמוד של זהב שהוא של אבן אבל זה אפשר להיות שאפשר לאחרים שיקיימו ובענין זה דומה לשקר. ולא דמי לשקר משום דשקר אפשר בידו לעשותו וזה אין בידו לעשותו ובענין זה דומה לשוא וא"כ כיון שבשעת השבועה אין יכולים להתרות לאו של שקר או לאו של שוא בודאי דאם אנו מתרים אותו משום לאו אנו שקר הרי אין בידו לקיימו ואם אנו מתרים אותו משום שוא היכי אפשר לאותם אחרים שיקיימו וא"כ אין בענין זה לאו מפורש כדי שיתרו בו וזו היא כוונתו של רבינו ז"ל במ"ש אינו חייב בשבועת ביטוי שהרי אין בידו לא לקיים ולא לבטל כלומר מזה הצד לא דמי לביטוי ונמצא שהוא גורם לשוא, ולמה אינו לוקה משום שבועת שוא כלומר לשוא ג"כ אינו דומה שהרי אפשר לאותם אחרים שישמעו כו' וא"כ כיון שהוא מוטל בין שני הלאוין הרי זו כהתראת ספק שאין לוקין עליה אלא א"כ הלאו מפורש כלומר שיהיה הלאו מפורש כדי שיתרו בו משום אותו לאו ואתי שפיר לפירוש זה מה שאמר הלאו מפורש.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

לוקה, אף על פי שהתראה בספק היא שאם יקיים יפטר התראת ספק התראה היא.

**ט. תלאן זו בזו לא אוכל זו אם אוכל זו לא אוכל זו אם אוכל
זו ואכל זו בזדון עצמה ובשגגת חבירתה וזו בזדון עצמה
ובשגגת חבירתה פטור זו בשגגת עצמה ובזדון חבירתה
וזו בשגגת עצמה ובזדון חבירתה חייב שתיהן בשוגג פטור
שתיהן במזיד אשניה מיחייב אראשונה פלוגתא**

ואם תלאן זו בזו, שאמר לא אוכל זה הלבן אם אוכל זה השחור ולא אוכל זה השחור אם אוכל זה הלבן, אסור לאכול לכתחלה כל אחת מהן, שכיון שכל אחת מהן היא האיסור היישינן שמא יאכל השניה אחר כך, שיהשוב שהשני אינו אלא תנאי לראשון ולא מזדהיר איניש בתנאי.

ואם אכל האחת בין נזכר לשבועתו בשעה שאכלו בין לא נזכר בתחלה לשבועתו חייב על השני משום שבועה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

ואם לא נזכר לשבועתו בתחלה, י"א שמכל מקום השני אסור, כמו שהתבאר שאם אכל את האיסור בתחלה בשוגג שאסור לאכול אחר כך את התנאי²⁴. וי"א²⁵ שהשני מותר.

אכל הראשונה בזדון והשניה בשגגה פטור, שתייהן בזדון חייב²⁶.

י. ארבעה נדרים התירו חכמים נדרי זרוזין נדרי הנאי נדרי

שגגות נדרי אונסין

²⁴ וכן משמע בפירוש מדברי הטור, שכתב וזה לשונו ואין נפקותא במחלוקתן אלא לענין קרבן אם אכל האיסור תחלה בשוגג והתנאי באחרונה במזיד לרש"י [שבועות כח ע"א ד"ה אוכל] פטור ולר"י [תוס' שם ד"ה אמר] חייב, אבל לענין איסורא הכל מודים בו עכ"ל, משמע דאפילו לרש"י אסור לאכול התנאי אפילו אם אכל את האיסור בראשונה בשוגג, והכא הא על כל פנים היה גם הראשון של איסור ועל כן תמיהני מאד מה זה שסיימו כאן הטור וגם בעל שלחן הערוך גבי תלאן זו בוז וזה לשונם, ואם אכל האחת אם נזכר לשבועתו בשעה שאכלו אסור בשנייה ואם לא נזכר לשבועתו מותר בשנייה עכ"ל, כיון שהראשון שאכל היה גם כן של האיסור אף על פי שלא נזכר לשבועתו למה מותר בשנייה, דהא לר"י דסבירא ליה שתלוי הכל בשעת אכילת התנאי חייב כשאוכל השנייה במזיד, שהרי הוא של התנאי גם כן אף על פי שהיה שוגג על אכילת האיסור, ולרש"י דסבירא ליה שתלוי הכל בשעת אכילת הראשון בין של האיסור בין של התנאי, מכל מקום אית ליה כשאכל האיסור בראשונה אפילו אכלו בשוגג ואחר כך אכל התנאי במזיד, אף על גב דפטור מקרבן מכל מקום איסורא מיהא איכא, ולא התיר בשניה לכתחלה אלא כשאכל התנאי בראשונה בשוגג, והרי סתן אהרדי, וצריך עיון. ואפשר לי לומר דסבירא ליה כיון דלכולי עלמא קיימא לן שאם אכל את התנאי בראשונה בשוגג מותר לאכול את האיסור אחריו, משום דהשבועה לא חלה באכילת הראשונה שלא היה כאן האדם בשבועה, כל שכן כשאכל את של האיסור ראשונה בשוגג ולא היה כאן האדם בשבועה בעת חלות השבועה ואכילת האיסור, שלא נחמיר אחר כך כל כך על אכילת התנאי לנזר עליו, כיון שאף אם אכל את של האיסור ראשונה במזיד ואחר כך התנאי אפילו במזיד לא היה כאן מלקות מן התורה למפרע, דהא אינו חייב מלקות מן התורה אלא כשמתרין בו בעת עשיית העבירה, והכא אם היו מתרין בו בשעת אכילת האיסור היתה התראת ספק, שהיו צריכין להתרות בו אל תאכל זה שמא תאכל אחר כך את השניה של התנאי, ואנן קיימא לן דהתראת ספק לא שמיה התראה, לפיכך בתלאן זה בזה גם כן כשאכל את הראשונה ולא נזכר לשבועתו בין שהיה של תנאי בין שהיה של האיסור מותר בשנייה ודלא כר"י, נ"ל. לבוש שם. ובפ"ד כתב דמיירי דכשתלאן זו בוז היה דעתו דהראשונה שיאכל יהא תנאי דכך הוא סדר שבועתו אם אוכל זו לא אוכל זו והבי' היא איסורא ולא היה בדעתו שכל אחד מהן יהיה איסור ותנאי ודאי קודם שאכל אחד מהן כל אחד מהן יש עליה שם איסור ותנאי הואיל שבידו לאכול תחילה איזה שירצה ומיד שאכל אחד מהן דעתו שהוא התנאי וממילא לא נשאר אלא האיסור ולכן אף אם יאכלנו במזיד אין כאן שוב חיוב שבועה אפי' לר"י דדוקא אם אוכל התנאי במזיד חלה השבועה וע"ש שהאריך. ש"ך שם ס"ק לו

²⁵ מ"ז שם יג וסברתו שנמצא דעל כל אחד הוי שם איסור ושם תנאי וע"כ אם לא נזכר בשבועתו מותר בשניה ואפילו לדעת ר"י בטור דבתנאי תליא מילתא שאז צריך שיהיה נזכר לשבועתו הרי גם כן כאן יש שם תנאי על מה שאכל לכתחלה אסור לאכול שתייהן אף על גב דיש שם איסור על הנשאר אם יאכל אחד מהן ובאיסור זהירי אינשי מכל מקום הרי גם שם תנאי עליו.

²⁶ רמב"ם הלכות שבועות פרק ד הלכה יט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת שבועות

כבר התבאר במסכת נדרים דף כ: שיש דברים²⁷ שאין צריכין התרת חכם ומותרים מאליהם לפי שלא היה בלבו של הנודר שיחול הנדר, והם

נדרי זירוזין – נדרים שאדם נודר כדי לזרז את חברו שיעשה כרצונו.

נדרי הבאי – נדרים שאדם נודר בדברי הפלגה והגזמה. כגון "יאסר עלי דבר פלוני כקרבן, אם לא ראיתי שחומת עיר פלונית גבוהה עד לרקיע"

נדרי שגגות – נדרים שנידרו מתוך שגגה וטעות, שחשב שלא אכל ונדר על כך ונזכר שאכל, או שעברו עליהם מתוך שגגה וטעות. כגון ששכח את נדרו ועבר עליו.

נדרי אונסין – נדרים שנידרו מתוך אונס, או שעברו עליהם מתוך אונס.

יא. נדרי שגגות כיצד קונם אם אכלתי ואם שתיתי ונזכר שאכל ושתה שאיני אוכל שאיני שותה שכח ואכל ושתה מותר

נדרי שגגות התבאר במסכת נדרים דף כ: ודף כה. שאינם נדר ואינם צריכים אפילו התרת חכם, ושתי אופנים של נדרי שגגות יש, האחד ששוגג הוא בעת שנודר והשני ששוגג בעת חלות הנדר.

כיצד: אמר קונם²⁸ עלי כבר זה אם אכלתי ושתיתי ונזכר שבאמת אכל ושתה, הרי היה שוגג בעת שנדר, ואינו נדר. וטעם הדבר כיון שהוא שוגג בשעת הוצאת הנדר מפיו, שבשעת הנדר היה סבור שלא אכל ושתה ולא היה דעתו לנדר כלל ולא היו פיו ולבו שוין, הלכך לא הוי נדר.

אמר קונם עלי כבר זה אם אוכל ואשתה ושכח ואכל ושתה הרי היה שוגג בעת שחל הנדר ואינו נדר. ואף על פי שבשעה שיעא הנדר מפיו לא היה שוגג שהרי אמר קונם כבר זה עלי אם אני אוכל ואם אני שותה, וכפיו כן

²⁷ שו"ע ונו"כ יו"ד רלב א

²⁸ שו"ע ונו"כ יו"ד רלב ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

היה לבו אלא שאחר כך שכח ואכל ושתה, מכל מקום כיון שנדרו באכילה חל ולא נזכר שיהא תלוי באותה אכילה שום נדר לא חייל נדריה כלל²⁹.

וכן אפילו אם כיון לנדר גמור אלא שהיה טעות בהנדר כגון שאמר קונם אשתי נהנית לי שנגנבה את ארנקי או שהכתה בני, ונמצא שלא גנבה ושלא הכתה, אין זה נדר³⁰. אולם אם לא אמר בפירוש אף על פי שדעתו היה להדירה מחמת סיבות אלו הרי זה נדר שדברים שבלב אינם דברים אם אינם מוכחים להדיא מדבריו³¹.

וכן אם אומר אם היה פלוני במקום מסויים או עושה דבר מסויים, אתן אלף זוז לצדקה, ושכח שהוא שם, או שעושה אותו הדבר, ונודע לו אחר כך שהיה שם ונזכר שידע זאת³², פטור שהרי זה נדר בשוגג³³.

אך אם נדר בסתם כשאינו ידוע לו אם היה פלוני אם לאו, ונדר כנזכר, הרי זה נדר גמור שהרי נתרצה ליתן אם היה פלוני.

²⁹ וילפינן משבועות דכתיב האדם בשבועה כלומר שבעת חלות השבועה צריך להיות זכור עניין השבועה וה"ה בנדרים כן הוא ואין זה פתח כפתחי נדרים דפתח מקרי שכיון לנדר באמת אלא שאח"כ נתהוה סיבה צדדית או שמתחרט על מה שנתרצה לנדר משא"כ הכא לא כיון לנדר כלל. לבוש שם וערוך השולחן שם רלב סעיף יז

³⁰ ואם מעמיד דבריו ואמר אעפ"כ דעתו היה שלא תהנה ממנו הוי נדר וצריך התרה ר"ע (דף כ"ב ע"ב) בשם הרשב"א. ה"י רע"א

³¹ מ"ז שם י

³² ש"ך שם טו, וכגון שהוא אמר מקודם שפלוני לא היה אצל זה הדבר ואחרים אמרו שהיה וקפץ בכעס [כ"ה בד"מ] ואמר אם היה פלוני וכו' אתן וכו' כלומר כי ידעתי שלא היה ואח"כ נזכר שהיה. ערוך השולחן שם סעיף יט

³³ וכן אם המרו שנים באיזה דבר באיזה ענין היאך היה או איך הוא עכשיו, שזה אומר כן וזה אומר לא כן ונתנו ת"כ זה לזה שמי שיהיה כדבריו יתן לו חבריו איזה סך ממון פטור אותו שמפסיד מטעם זה דהוה שגגה אצלו דכל דבר שאדם טועה בדעתו הוה כשגגה וכאנוס. מ"ז שם יב. וזהו דווקא כשהמרו על דבר העבר, אבל בהמרו על דבר העתיד שזה אומר כך יהיה וזה אומר כך יהיה וודאי חייב העובר. ויש מי שדחה דין זה שלענין חיוב ממון חייב שהרי גמר להקנות כדרך שרצה לקנות ועוד דבתשו' מהראנ"ח [ח"ב סי' נ"ט] כתב דהנודר לחבירו לא בעינן שיהא פיו ולבו שוין דאדעתא דחבריה נשבע וכ"כ המחנה אפרים [סי' א'] דכל שנשבע לחבירו אף שאירע אונס חייב דאדעתא דחבריה נשבע ומה לחבירו באונסו, ולענ"ד הדין אמת ויש חילוק בין להבא לשעבר דוודאי אלו מועיל טענת אונס נגד חבירו וגם שגגה לא שייך אף לענין שבועה בכה"ג על להבא דשגגה להבא לא שייך בשבועה אלא בדבר שתלה בעשייתו כגון אם אוכל כבר זה ושכח על השבועה ואכל אבל בדבר שאמר שיהיה כן או לא יהיה כן אין זה שבועת שגגה אבל בדבר העבר אין לך שבועת טעות יותר מזה ואיך יתחייב ממון הרי אף מחילה בטעות לא הוי מחילה כ"ש חיוב בטעות ושגגה על העבר הוה טעות גמר שהיה סבור שהיה כן ואינו כן. ערוך השולחן שם כ – כב. ועיין בית הלל שם שכתב "עיינן בתשובות משאת בנימין סימן ס', שנים שהמרו זה את זה בקנס לצדקה שהוא פטור, ע"ש. וכן הורתה הלכה למעשה כמה פעמים".

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

וכן אם אומר קונם לי שאיני נושא פלונית שהיא כעורה, והיתה יפה בשעת הנדר שאם היה יודע שהיא נאה לא היה נודר, אבל אם היתה כעורה וייפואה הרי חל הנדר³⁴.

וכן מי שנדר שלא לישא פלונית כיון שאביו אינו רוצה, או שבעת מעשה היו הדיבורים שאביו אינו רוצה שישאנה, ומתוך הדברים קפץ ונשבע, שניכר לכל שמפני זה נשבע, ועתה רואה להיפך שרצון אביו שישאנה ואלו ידע זאת לא היה נודר, הרי זה נדר טעות, אבל אם נדר סתם שלא לישא פלונית ואח"כ גילה דעתו שלא נדר אלא מפני שהיה סבור שרצון אביו הוא שלא ישאנה ועתה שרואה להיפך שרצון אביו שישאנה ואלו ידע זאת לא היה נודר, אינו נדר טעות, וחל הנדר³⁵.

אולם נדר לחברת תלמידי חכמים, ונמצאו אחר כך הולכים בדרך לא טוב, אינו נדר בשוגג, כי פן אחר כך קלקלו דרכם, ואז אף אם תלה בפירוש שנודר היותן צדיקים, אך יכול להתיר על ידי חכם, שאפשר שזה כפתח לנדרו, ואפשר צריך פתח אחר שאין פותחין בגולד דלא שכיח³⁶.

יב. כשם שנדר שנגזר מותרין כך שבועות שנגזר

כבר התבאר ונקטינן ששבועות שנגזר מותרות ואדרבא לומדים נדרים משבועות³⁷ דכתיב גבי שבועה (ויקרא ה פסוק ד) לְכַל אֲשֶׁר יִבְטֵא הָאָדָם בְּשִׁבְעָה, ודרשינן שצריך שיהא האדם אדם בשעה שתחול השבועה, כלומר שיהא זכור את השבועה אז הוא חייב על שבועת ביטוי, ולא שיהא כבהמה בשעה שחלה השבועה, כלומר ששכח ולא נזכר בשעה שחלה השבועה אז אינו חייב משום שבועת ביטוי, וכן גבי נדר.

לפיכך אם נשבע שלא אוכל כבר זה, אם אמר פלוני דבר זה, ונמצא שאמרו והוא היה סבור בודאי שלא אמרו, מותר בכבר. אך אם היה מסתפק בעת שבועותו אם אמר הרי זו שבועה גמורה³⁸.

³⁴ אולם אפילו פתח אינו להתיר הנדר על ידי פתח זו שייפואה, שנולד דלא שכיח הוא. לבוש שם

³⁵ בבאה"ט סק"ב בשם מהרי"ט ח"ב סכ"ז כתב דזה הוי נדר טעות ובערוך השולחן סעיף כג הקשה עליו ואני תמה על הוראה זו דכיון דנדר סתם אין לך דברים שבלב יותר מזה ומי עדיף מקונם אשתי נהנית לי כשנדר בסתם ואח"כ אמר מפני שסבר שהכתה בנה או גנבה דאינו מועיל וכ"ש בכה"ג וזהו וודאי דפתח טוב הוא בהתרה לפני חכם אבל לומר שא"צ התרה ולדמות לנדר שנגזר וודאי אין סברא.

³⁶ תשובות שבות יעקב חלק א סימן ע"ב מובא בגליון מהרש"א שם אות ד

³⁷ לבוש רלב שם

³⁸ ש"ך שם לג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת שבועות

יג. שבועה שלא אכלתי שבועה שלא אכלתי מהו ... הרי

יצאה שבועה לשקר

מי שאכל באותו³⁹ היום ואמר שבועה שלא אכלתי היום שבועה שלא אכלתי היום⁴⁰, אף על גב שאמרנו בסעיף הסמוך שאין שבועה חלה על שבועה, היינו בלהבא שאין לה מקום לחול⁴¹, אבל בלשעבר יש כאן עונש שתי שבועות שקר, שהרי משיצתה שבועה ראשונה מפיו לשקר הלכה לה וזו שבועת שקר אחרת היא וחייב עליה בפני עצמה.

יד. שבועה שלא אוכל תשע ועשר מהו ... אי תשע לא אכיל

עשר לא אכיל שבועה שלא אוכל עשר ותשע ... עשר הוא

דלא אכיל הא תשע מיהא אכיל

שבועה⁴² שלא אוכל ט' וחזר ואמר שבועה שלא אוכל עשר אין השנייה חלה, שהרי אינו יכול לאכול עשר אם לא שאוכל תשע ועל התשע כבר הוא מושבע⁴³.

ואם אמר שבועה שלא אוכל ט' אלו, ואחר כך אמר שבועה שלא אוכל עשר גם השנייה חלה, דכיון שאמר ראשונה ט' אלו אינו חייב אלא על ט' אלו ולא על ט' דעלמא, וכשאומר אחר כך סתם עשר היילה השבועה השנייה אכל עשר דעלמא, הלכך אפילו אי אכיל ט' אלו ועוד אחד חייב שתיים, שמנו

³⁹ שו"ע ונו"כ ר"ח כב

⁴⁰ ואם אכל בלילה, תלוי לכאורה בספק של תשובת מוצל מאש [ה"א] סימן י"ח בנודר שלא לאכול ביום פלוני אם נאסר בלילה שקודם לו, ואם תמצי לומר לא נאסר, מאימתי נאסר ביום, מעלות השחר או מנץ החמה. ועיין לעיל סימן ר"ב סעיף ב'. ואולי גם לתשובת מוצל מאש יש חילוק בין יום לבין היום. גליון מהרש"א יד
⁴¹ דלא אמרינן אין שבועה חלה על שבועה אלא בשבועת ביטוי דלהבא שחזר ואוסר עליו את האיסור וה"ל נשבע לקיים את המצוה. ש"ך שם כו

⁴² שו"ע ונו"כ שם יב

⁴³ שהרי אט' וי' דעלמא נדר ואם בן א"א לו לאכול י' שלא יהיה בהן ט' שנדר תחלה עליהם ובכל י' שאכל י"ל שעל ט' מאלו נשבע בראשונה ממילא יש כאן ב' שבועות על ט' ואין שבועה חלה על שבועה. ש"ך שם טז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת שבועות

דחייל שבועה שנייה אעשר דעלמא חיילי נמי אתשע אלו לצרף עם העשירי⁴⁴.

טו. שבועה שלא אוכל תאנים וענבים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאנים

כבר התבאר במסכת נדרים דף יז: שאם אומר שבועה שלא אוכל תאנים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאנים וענבים, חלו שתי השבועות על התאנים, אף על גב דאם אמר שני פעמים שלא אוכל תאנים אינו חייב אלא אחת שאין השבועה חלה על שבועה, כאן מנו דחיילה שבועה שנייה על הענבים חיילה גם כן שנית על התאנים.

הנשבע לקדש אשה אחת פלונית אם תרצה עד הפסח, ואחר כך נשבע שלא לקדשה סתם, שבועה שנייה חלה לבטל הראשונה על ידי כולל. דשבועה שנייה כולל היא שנשבע שלא לקדשה בין קודם הפסח בין לאחר הפסח, ומכח שבועה הראשונה אינו חייב לקדשה אלא כשתרצה עד הפסח, ואם תרצה אחר הפסח אינו חייב לקדשה, ומיגו שחייל שבועה שנייה לאחר הפסח חיילי נמי קודם הפסח אפילו אם תרצה.

ודוקא שנשבע לקדשה שלא על ידי שידוכין או שאין לה תועלת בזה, אבל אם השבועה היתה לתועלתה או על ידי שידוכין, אין לו כח להפקיע זכותה בשבועה שנייה דלאו כל כמיניה, לפיכך צריך להתיר השבועה השנייה ולקיים הראשונה.

אולם מה שחלה שבועה על שבועה בכולל זה דוקא באופן שאין פעולות השבועות חלוקות, אבל כשהפעולות חלוקות כגון שנשבע שלא אוכל מצה ושלא אעלה לגג, אין בו דין נשבע בכולל⁴⁵.

⁴⁴ כ כשאומר מ' אלו ושבועה שלא יאכל י' דעלמא דהנהו י' דעלמא א"א שיהיה בהן הני מ' שנשבע עליהם תחלה שהרי מאלו מ' נשבע נמצא דאם היה אוכל מ' אלו וי' דעלמא פשיטא שהיה חייב ב' הלכך אם אוכל מ' אלו וא' דעלמא האי א' יש לו לצרף למ' דעלמא שאם היה אוכל עוד מ' דעלמא הוי חייב עליה בשביל שבועה ומנו דחיילה א' דעלמא חיילה נמי אמ' אלו שיצטרף האי א' למ' אלו בענין שיעבור על ב' שבועות א' על י' וגם יש לו כבר שבועה על מ' אלו נמצא שעובר על ב' שבועות. ואפשר דאם אכל מ' אלו וי' דעלמא דחייב ג' שבועות דומיא דתאנים וענבים דאם אכל ג' הענבים פשיטא שחייב ג' ב' אתאנים וא' אענבים. ש"ך שם טז ⁴⁵ הריב"ש בתשובה [סימן קנט]. והראנ"ח בתשובות מים עמוקים סימן נ"ג כתב בד"ה נראה לענ"ד [וד"ה ומצאתי], דמתשובת ריב"ש אחרת [סימן שצה] מוכח דאם לא פירש הפעולות אלא נשבע סתם לקיים כל הכתוב לעיל, אף על פי שנכתב לעיל פעולות מחולקות מקרי כולל.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

